

Які паливні копалини є на території
України. Практична робота
“Розпізнавання та характеристика
корисних копалин свого краю”

Сьогодні

Дата: 05.11.2024

Клас: 4-Б

Урок: ЯДС

Вчитель: Таран Н.В.

**Тема. Які паливні корисні копалини є на території України.
Практична робота “Розпізнавання та характеристика корисних
копалин свого краю”**

**Мета: вчити характеризувати значення 2-3 видів корисних
копалин для економіки нашої країни і добробуту її громадян;
виявляти патріотичні почуття і прагнення знати більше про
досягнення українців у різних галузях; пояснювати, від чого
залежить безпека в домі; дотримуватися основних правил
безпечного користування електроенергією, побутовими
приладами (праска, електрична чи газова плита, та ін).**

Вправа «Мікрофон»

На яку групи поділяються
корисні копалини?

1. ПАЛИВНІ (для тепла та енергії)

- – кам'яне вугілля
- – буре вугілля
- – нафта
- – природний газ
- – торф

2. РУДНІ (для металургії)

- – залізні руди
- – марганцеві руди
- – ртутні руди
- – нікелеві руди
- – титанові руди
- – багатоконпонентні солі
- – золото
- – уранові руди

3. НЕРУДНІ

А. Хімічна сировина

- – кухонна сіль
- – калійна сіль
- – самородна сірка

Б. Будівельна сировина

- – каолін (біла глина)
- – граніт
- – вапняк
- – крейда

В. Технічна сировина

- – графіт
- – мінеральні води

Вправа «Мікрофон»

Які корисні копалини
належать до паливних?

Вправа «Мікрофон»

Чим паливні корисні копалини
відрізняються від інших
корисних копалин?

Проблемне запитання

**Яке значення мають паливні
корисні копалини для людини?**

Україна багата на природне ПАЛИВО

Паливні корисні копалини

Кам'яне вугілля

Паливні корисні копалини

Буре вугілля

Паливні корисні копалини

Нафта

Паливні корисні копалини

Торф

Паливні корисні копалини

Природний газ

Під час **горіння** ці природні корисні
копалини виділяють **багато тепла**, тому їх
використовують **як паливо**

На півночі України є поклади торфу бурого
й коричневого кольору.

Торф дуже крихкий, утворений із залишків
напівзгнилих рослин.

Торф легший за воду, не розчинний.

Пригадайте!

Як видобувають торф?

Чималі запаси торфу є на території Волинської та Рівненської областей

Пригадайте!

Як сьогодні використовують торф?

Кам'яне вугілля - тверда гірська порода
чорного кольору, що має блиск і важча від
ВОДИ.

Найбільші поклади вугілля у Луганській області. А також значні запаси вугілля є і в Донецькій та Дніпропетровській областях.

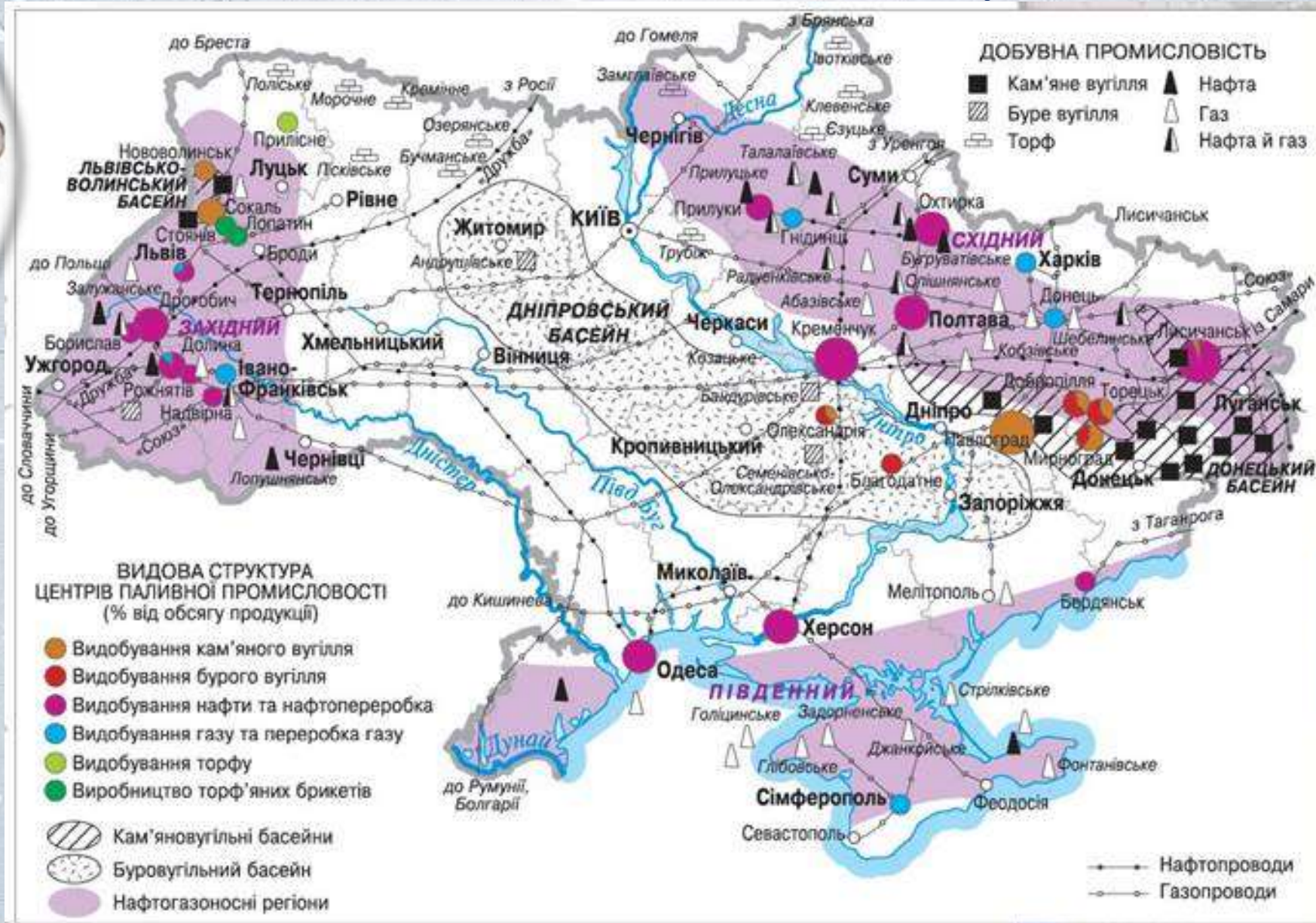
Видобуток кам'яного вугілля ведеться з великих глибин шахтним способом

Практична робота

Знайдіть поклади кам'яного вугілля на карті

Під час переробки вугілля отримують
цінні речовини: **барвники**,
лікарські препарати,
засоби захисту рослин
та інше.

Нафта добре горить . При згорянні нафта
дає більше **тепла**, ніж кам'яне вугілля і торф.
Нафту називають **ЧОРНИМ ЗОЛОТОМ**.

Що виготовляють із нафти?

Мазут

Парафін

Вазелін

Парфуми

Гуму

Бензин

Природний газ легший за повітря, горить без диму синюватим полум'ям, виділяючи тепло.

Газ дуже отруйний і вибухонебезпечний.
Тому з ним треба поводитися дуже обережно

До **газу**, який використовують у побуті,
додають **спеціальні домішки**, які надають
йому **специфічного неприємного запаху**.

**З якою метою природному газу
штучно надають запаху?**

В Україні найбільші родовища нафти та природного газу в Чернігівській, Харківській, Сумській, Івано-Франківській областях

А також шукають нафту та газ у Чорному
та Азовському морях

Здебільшого природний газ використовують
для отримання тепла та приготування їжі

Як позначають нафту та газ на карті?

Пам'ятайте!

**Газ, яким користуються у побуті, є
горючою речовиною. Порушення
правил користування ним може
привести до пожежі!**

www.mam3.com

Вправа «Мікрофон?»

**Чи доводилося вам самотійно
розігрівати або готувати їжу
на газовій плиті?**

Вправа «Мікрофон?»

**Яких правил ви дотримувалися,
щоб уникнути небезпеки?**

Вправа «Мікрофон?»

**Як потрібно діяти, якщо
почули запах газу?**

ЩО НЕ МОЖНА РОБИТИ, ЯКЩО ВИ ВІДЧУЛИ ЗАПАХ ГАЗУ

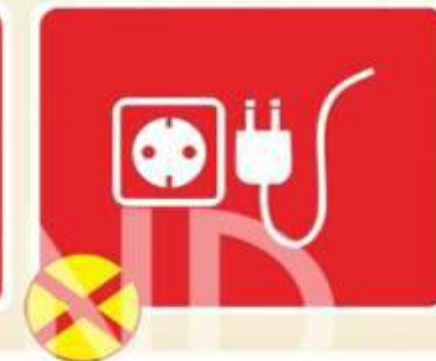
**Не користуйся
телефоном**

**Не вмикай
і не вимикай
світло**

**Не користуйся
вогнем,
не паліть**

**Не користуйся
електроприладами**

Газова аварійна служба 104

Практична робота “Розпізнавання та характеристика корисних копалин свого краю”

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ ОДНА З
НАЙБАГАТШИХ НА КОРИСНІ КОПАЛИНИ
ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ.

КОРИСНІ КОПАЛИНИ УКРАЇНИ

МАСШТАБ 1:2 250 000 (а 1 см 22 км)

ГОРЮЧІ КОРИСНІ КОПАЛИНИ

РУДНІ КОРИСНІ КОПАЛИНИ

КОРИСНІ КОПАЛИНИ

НЕРУДНІ КОРИСНІ КОПАЛИНИ

НЕРУДНІ КОРИСНІ КОПАЛИНИ

Горючі (паливні)

- Кам'яне вугілля
- Буре вугілля
- Горючі сланці
- Торф
- Нафта
- Природний газ

Рудні

- Залізні руди
- Марганцеві руди
- Алюмінієві руди
- Мідні руди
- Титанові руди
- Золото

Нерудні

- Графіт
- Сірка
- Валуні
- Кам'яна сіль
- Крейда
- Мармур
- Граніт

Видання 2010 року. Національний географічний музей України.

1. Використовуючи карти атласу, а також різноманітні джерела інформації, дізнайся, які корисні копалини є у твоїй місцевості. Заповни таблицю:

Корисні копалини рідного краю

Рудні	Паливні	Будівельні

2. Порівняй властивості корисних копалин, які є у шкільній колекції. Заповни таблицю:

Назва	До якої групи належать	Умовне позначення	Як використовують
			
			
			
			

Підсумок

В Україні є родовища природного палива: торфу, кам'яного вугілля, нафти та природного газу.

При згорянні ці корисні
копалини виділяють тепло і
енергію, які використовують
на виробництві та в побуті.

**З паливних корисних
копалин виготовляють
багато різних продуктів**

**Короткий запис у
щоденник**

**с.76-80,
зош. с.41 № 1-2.**

**Фотозвіт надсилати на
освітню платформу
Human.**

Успіхів у навчанні!

Сьогодні
04.11.2024

Рефлексія «В кінотеатрі»

Ця частину «**фільму**» мені не сподобалась ...

